

[Viggo Hauch.]

læseværdig og velskreven kommissionsbetænkning, der foreligger, og det ville for så vidt være ønskeligt, om den blev læst af en langt videre kreds end den, som direkte skal beskæftige sig med lovforslagene i folketinget.

Det er rigtigt — som det også er anført i betænkningen — at udviklingen med hensyn til samhandels- og markedsforhold er langt fremskreden og bevæger sig med stor hast, og det er lige så rigtigt, at en modernisering af udenrigstjenesten skal holde trit dermed. I virkeligheden er udviklingen gået så hurtigt, at nye problemer allerede er opstået, ja, faktisk opstår hver dag. Vi har f. eks., omend fortrinsvis fra aviserne, kendskab til regeringens planer om hjælp til udviklingslandene, og det er i sig selv et helt problemkompleks, som ikke kan undgå at komme med ind i betragtningen, når vi skal diskutere udenrigstjenestens forhold. Også den politiske udvikling i verden går hurtigt, men så meget mere grund er der til en grundig udvalgsbehandling.

Ser man på betænkningerne fra 1908, 1921 og 1960, er det ganske tydeligt, at det, der i Danmark bærer enhver nyordning af udenrigstjenestens organisation, er ønsket om at gøre udenrigstjenesten til et så effektivt virkende hjælpemiddel som muligt for erhvervslivets indsats på fremmede markeder, og det må ganske naturligt være et hovedmotiv, især for et lille land som vort. Men vi kan ikke se bort fra, at udviklingen efter den anden verdenskrig har bragt Danmark ind i et internationalt samarbejde, som forøger betydningen også af den politiske tjeneste i forhold til de sidste snart 100 år, og det har kommissionen da også i sit arbejde været opmærksom på, hvilket ikke mindst fremgår af, at den har beskæftiget sig med spørgsmålet om orienteringen bl. a. af det høje tings medlemmer i udenrigspolitiske spørgsmål. For mig at se ligger det sådan, at skal vi kunne sikre de folkevalgte instansers indflydelse på den udenrigspolitiske udvikling, er der utvivlsomt her peget på noget meget nødvendigt og betydningsfuldt, så meget mere som den hast, tingene udvikler sig med ude i verden, har vist, at vi gang på gang kan komme i akutte situationer, som vi på grund af vort samarbejde med andre lande inden for de

internationale organer ikke kan afvise at tage stilling til. Det er derfor nødvendigt at have den rette baggrundsorientering klar — jeg havde nær sagt løbende — på ethvert tidspunkt og dækkende så godt som hele feltet. Vi er i mit parti klar over, at det naturligvis er en stor opgave, og vi mener, at der kunne være grund til en nærmere drøftelse i udvalget af dette punkt i kommissionsbetænkningen.

At skabe den rette balance mellem udenrigsministeriets erhvervsmæssige effektivitet og dets værdi som støtte i politiske spørgsmål kan være ganske overordentlig vanskeligt. Den erhvervsmæssige effektivitet er den, der for en umiddelbar betragtning falder mest i øjnene, fordi der menes at være, om man så kan sige, en kontant værdi deri, og når jeg overhovedet har nævnt det andet spørgsmål, er det, fordi vi på længere sigt, men måske ikke så øjnefaldende, kan komme ud for på det politiske felt at begå kostbare undladelsessynder.

Med interesse og tilfredshed har mit parti bemærket den store vægt, som kommissionen har lagt på sparsommelighedssynspunktet. Nu er det ikke altid behageligt for de folkevalgte organer til enhver tid at skulle fremhæve dette synspunkt, men det kan være nødvendigt og er nødvendigt. Mine egne erfaringer efter mere end 25 års arbejde i administrationen siger mig i hvert fald, at det kan være umådelig nyttigt for administrationen — jeg vil ikke gå så vidt som at sige at have noget at være bange for på dette område, men i hvert fald at sparsommelighedssynspunktet jævnlige foreholdes. Ikke fordi det er min opfattelse, at administrationens folk i sig selv har trang til ødselhed, men mere fordi ønsket om og iveren for at gøre det administrative apparat så effektivt som overhovedet muligt undertiden kan føre til udgifter, som går ud over det, der var absolut nødvendigt. Derfor må det være de folkevalgte organers og revisionens opgave at fremholde dette synspunkt ved tid og lejlighed.

Hvad angår de fremsatte lovforslag og bemærkningerne dertil, har jeg kun få betragtninger at anføre, fordi hele dette komplekse bedst egner sig til behandling i et udvalg.

Selve forslaget om udenrigstjenesten er prisværdig kort affattet; dog vil jeg gerne